

УДК 331.108.45:331.5

О. С. Волярська,

кандидат педагогічних наук, доцент

(Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, м. Київ)

Esv66_66@mail.ru

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ БЕЗРОБІТНИХ ТА СЛУХАЧІВ НАВЧАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІДПРИЄМСТВ, ОРГАНІЗАЦІЙ, УСТАНОВ

У статті з'ясовано принципи, рівні, етапи розробки технології професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ. Представлено складові організації та проведення професійної підготовки дорослого працездатного населення. Складено навчальний курс для слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ, в основу якого покладено модульний принцип побудови навчального процесу. Узагальнено алгоритм розробки технології професійної підготовки дорослих.

Ключові слова: зареєстровані безробітні, професійна підготовка, професійне навчання, педагогічна технологія, слухачі навчальних підрозділів.

Постановка проблеми. Прагнення постійно оптимізувати процес професійної підготовки зареєстрованих безробітних та персоналу підприємств, організацій й установ зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних навчальних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості. Традиційна система професійної підготовки дорослих не забезпечує достатнього рівня ефективності через: недостатню активність дорослого; недостатній зворотний зв'язок викладача й слухачів у процесі професійного навчання; нераціональне використання часу як викладача, так і слухачів; низьку ефективність підсумкового контролю.

Зазначимо, що проблема розробки й впровадження педагогічних технологій у процес професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ полягає в тому, що: 1) в Україні немає банку даних про наявність методичних розробок із цієї проблематики (останній каталог методичних матеріалів фонду розробок з методів активного навчання України був виданий у 1988 році лабораторією методів активного навчання); 2) більшість розробок існує у вигляді методичних вказівок або посібників, виданих дуже малими тиражами, лише в тих навчальних закладах, де вони були створені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розробку методології педагогічної технології зроблений А. М. Алексюк, В. П. Безпалько, В. О. Сластьоніним, С. О. Сисоєвою та ін.

У педагогічній науці склалося декілька підходів у визначенні сутності педагогічних технологій. Зміст, принципи, функції, методи педагогічних технологій як підкатегорії соціальних вивчали вітчизняні педагоги О. В. Беспалько, І. Д. Зверева, А. І. Капська, М. П. Лукашевич, І. І. Мигович, В. І. Полтавець, С. Я. Харченко та інші. З точки зору компетентнісного підходу проблему розробки педагогічних технологій вивчали С. У. Гончаренко, Р. С. Гуревич, О. А. Дубасенюк, І. О. Ігнатюк, В. Г. Кремень, О. І. Янкович та ін.

Зазначимо, що з визнанням технології як важливого чинника навчального процесу не припинялися спроби з'ясування її сутності та особливостей. З одного боку, це спричинено поглибленням наукового й практичного інтересу до педагогічних технологій як засобу підвищення ефективності процесу професійної підготовки різних категорій дорослого працездатного населення, з іншого боку, – розвитком інноваційних педагогічних технологій, у процесі якого розкривалися їх універсальні складові.

Мета статті – визначити принципи, етапи, рівні розробки технології професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ.

Виклад основного матеріалу. Технологічність педагогічного впливу наповнена такими поняттями, як етапність, процедурність, операційність. На підставі такого бачення, технології у професійній освіті характеризують як визначену соціальну прагматику, яка вибудовує як мету і засоби, так і результат соціальної діяльності. Координація і субординація мети, засобів і результатів припускають варіативність, урахування безлічі факторів, моделювання і проектування, систему критеріїв і оцінок, соціальні версії і сценарії, ідентифікатори, методи діагностики тощо [1]. Відповідно до мети дослідження нам необхідно враховувати соціально-педагогічний аспект технологічного процесу.

Як доведено вітчизняним педагогом З. М. Шевців, соціально-педагогічну технологію характеризують: наявність стратегічної програми, у межах якої буде розв'язуватися проблема, розроблений алгоритм послідовності операцій для досягнення поставленої мети; організація неперервності зв'язку з клієнтом; динамізм змісту, форм і методів соціальної роботи; соціальна діагностика виявлення і вивчення причинно-наслідкових зв'язків розвитку соціальної проблеми тощо [2].

О. І. Янкович визначено, що освітню технологію варто розглядати як особливу педагогічно-соціальну інновацію. Така інновація, на думку автора, є проектом процесу навчання (виховання, управління,

інформатизації) із визначеною алгоритмізацією дій та реалізацією діагностично створеної мети, що відображає відповідність положенням системного, діяльнісного, праксеологічного, компетентнісного, гуманістичного підходів, тісно поєднаних між собою [3]. Особливість освітніх технологій, як зазначає автор, полягає у реалізації двох функцій: досягнення результату, який передбачений метою технології, а також формування в слухачів умінь відтворювати алгоритм дій у навчальному процесі. Зауважимо, що освітня технологія відображає загальну стратегію єдиного освітнього простору. Призначення освітніх технологій полягає в розв'язанні стратегічних для системи освіти завдань: прогнозування розвитку освіти, проектування й планування цілей, результатів, основних етапів, способів, організаційних форм освітнього процесу.

У Глосарії термінів з технологій освіти поняття педагогічної технології сформульовано як "системний метод створення, застосування й визначення всього процесу викладання та засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, завдання якого – оптимізація форм освіти" [4: 28]. Відповідно до цього визначення, педагогічну технологію, з нашої точки зору, варто розуміти як системний метод створення, застосування, визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з використанням комп'ютера й людських ресурсів, завданням якого є оптимізація форм освіти.

Вважаємо за доцільне розмежування таких понять, як "освітня технологія", "педагогічна технологія", "соціально-педагогічна технологія", оскільки кожне з них має свою ієрархію цілей, завдань і змісту. Об'єднують освітню, педагогічну технологію, а також соціально-педагогічну технологію актуальні для певного історичного етапу освітні концепції, педагогічні парадигми (системи поглядів).

Ми зазначаємо, що в професійній підготовці зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ варто використовувати технології соціально-педагогічної діяльності. Структура будь-якої технології у соціально-педагогічній роботі з організації і проведення професійної підготовки зазначених категорій працездатного населення визначається наявністю: науково-обґрунтованої програми, згідно якої розв'язується дана проблема; науково-методичного забезпечення освітнього стандарту професійної підготовки як передумови підвищення професійної компетентності фахівця; заданого алгоритму процесуальних заходів як системи послідовних операцій і дій.

Розробка та впровадження соціально-педагогічних технологій для організації і проведення професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ ґрунтується на наступних принципах: індивідуально-особистісного підходу до дорослих; опори на розвинені якості і властивості особистості; взаємозв'язку професіоналізму та результативності навчальної діяльності слухачів; принципі ситуативності; принципі свідомості, творчої активності і самостійності слухачів; принципі систематичності і послідовності в оволодінні професійною компетентністю.

Власний педагогічний досвід засвідчує, що в практиці професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ педагогічна технологія може функціонувати на таких рівнях:

1. Загальнопедагогічний рівень. Педагогічна технологія репрезентує цілісний освітній процес у регіоні, освітньому закладі, на певному рівні професійного навчання. У такому вигляді, як ми вважаємо, педагогічна технологія тотожна педагогічній системі, оскільки вона містить сукупність цілей, змісту, засобів і методів навчання, алгоритм діяльності суб'єктів і об'єктів процесу професійної підготовки.

2. Предметно-методичний рівень. Йдеться про застосування педагогічної технології як окремої методики з професійного навчання, тобто як сукупності методів і засобів реалізації певного змісту навчання в межах одного предмета, групи, в діяльності педагога тощо.

3. Локальний (модульний) рівень. Зорієнтована на цей рівень педагогічна технологія реалізується як технологія окремих частин процесу професійного навчання, розв'язання окремих дидактичних завдань (технологія окремих видів діяльності, формування понять, окремих особистісних якостей і т. д.) [5: 21].

Технологія професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ містить три етапи: початковий, процесуальний, системно-узагальнюючий.

Етап 1. Початковий. Формування бази даних зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ, які мають бажання й можливості пройти професійне навчання з метою підвищення професійної компетентності. Мета – узагальнення кількості осіб, які можуть одержати бажану професію або вивчити окремі професійно-орієнтовані дисципліни шляхом професійного навчання.

Зазначимо, що на початковому етапі проводимо аналіз психолого-педагогічної літератури, робочих технологічних платформ для створення курсів із професійного навчання, аналіз існуючих матеріалів для впровадження навчальних програм.

Етап 2. Процесуальний. Розробка навчального курсу з підвищення професійної компетентності зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ. Мета – доцільність обґрунтування й методичне забезпечення структурних елементів навчального курсу.

Етап 3. Системно-узагальнюючий. Проведення дослідницької роботи в експериментальних групах, узагальнення виявлених закономірностей і характеристик, опис ходу експерименту, процесу і результату застосованого навчального курсу в системі професійної підготовки зареєстрованих безробітних та

слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ. Мета – перевірка ефективності професійного навчання зазначених категорій дорослого працездатного населення.

Отже, процес створення технології професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ як цілісної системи підвищення професійної компетентності є процесом соціально-педагогічного проектування. Послідовність його етапів наступна: вибір змісту професійно-орієнтованого навчання, що передбачено навчальним планом та навчальними програмами; вибір пріоритетних цілей, на які повинен бути орієнтований соціальний працівник центру зайнятості чи фахівець навчального підрозділу: які вміння, навички, професійні та особистісні якості будуть сформовані у безробітних та слухачів навчальних підрозділів у процесі освоєння навчального матеріалу; вибір технології, яка орієнтована на сукупність цілей або на одну пріоритетну мету професійної підготовки; розробка етапів і послідовності дій із реалізації і впровадження технології.

Проектування технології професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ передбачає проектування змісту професійно-орієнтованих дисциплін, форм організації навчальної діяльності в процесі професійної освіти, вибір методів професійного навчання і психолого-педагогічних доцільних засобів організації педагогічного середовища.

За своєю сутністю процес реалізації визначеної технології – це цілеспрямована послідовність дій працівників центрів зайнятості чи фахівців навчальних підрозділів навчального підрозділу підприємств, організацій, установ, що забезпечує найбільш оптимальне досягнення педагогічної мети в професійному навчанні (професійній підготовці) безробітних та слухачів.

За змістом процес реалізації технології професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ як цілісної системи підвищення професійної компетентності визначається в його структурних компонентах, кожен з яких виконує певне функціональне призначення. Провідним компонентом, що визначає зміст і спрямованість педагогічного процесу реалізації вищезазначеної технології, виступає суб'єкт професійної підготовки (безробітний чи слухач), якому властиві індивідуальні особливості, психічні якості тощо.

Зауважимо, що оволодіння загальним алгоритмом розробки технології професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ є процесуальною основою технологічної підготовки дорослих у системі післядипломної професійної освіти та передбачає такі дії:

- 1) аналіз педагогічної ситуації, що виникає в процесі професійного навчання, визначення її навчальної мети;
- 2) визначення рівня актуальних професійних досягнень зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ і прогнозування очікуваного результату;
- 3) співвіднесення навчальної мети професійної підготовки з відомою сукупністю педагогічних технологій;
- 4) організація професійного навчання зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ на тому чи іншому етапі підготовки за однією з обраних педагогічних технологій.

Варто зазначити, що розробка навчального курсу зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ з метою підвищення їх професійної компетентності здійснюється як проектування соціально-педагогічного середовища працездатного населення. Соціально-педагогічне середовище професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ розуміємо як освітньо-професійний простір, в якому, відповідно з загально-предметними і професійно орієнтованими установками, будуються і функціонують соціально-педагогічні та організаційно-дидактичні процеси. Ці процеси гарантовано забезпечують розвиток таких особливостей у формуванні особистості дорослого, як соціальна активність, професійна орієнтація в сучасних умовах ринку праці, конкурентоспроможність, володіння інформаційними технологіями.

У межах нашого дослідження для слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ було розроблено "Інтегрований курс педагогічного мінімуму", в основу якого покладено модульний принцип побудови навчального процесу. Зазначений навчальний курс створено на ідеї синтезу головних психолого-педагогічних наук, окремих їх галузей та суміжних з ними наук. "Інтегрований курс педагогічного мінімуму" складався з: пояснювальної записки (описано мету, завдання курсу, знання, вміння, навички слухачів після проведення курсу); навчальних і навчально-тематичних планів (до складу яких входили модуль соціально-гуманітарної підготовки, модуль фундаментальної підготовки, модуль фахової підготовки (науково-теоретичної та методичної) та контрольно-діагностичний модуль); тезаурусу і списку літератури до кожного модулю.

Зазначимо, що запропонована структура навчального курсу передбачає внутрішню предметний аналіз змісту конкретних соціально-гуманітарних, фундаментальних і психолого-педагогічних дисциплін з метою виявлення основних цілей, понять, законів і закономірностей, теоретичних положень і практичних рекомендацій, а також міждисциплінарний аналіз з метою доповнення відомостей відносно бази, завдання і знаряддя професійної підготовки слухачів навчальних підрозділів підприємств,

організацій із суміжних наукових дисциплін (філософії, психології, управління, інформатики тощо). Запропоновані соціально-гуманітарні, фундаментальні і психолого-педагогічні дисципліни та окремі їх галузі складаються із філософії неперервної освіти, нормативно-правового забезпечення професійної освіти, теоретико-методологічних засад навчання дорослих, історії педагогічних систем, дидактики, основ психолого-педагогічної майстерності, педагогічної психології, психології спілкування, психології управління й психології праці.

Акцентуємо увагу на тому, що внутрішньо-предметний аналіз означених дисциплін відбувався на основі виявлення бази, завдання і знаряддя, де навчальна дисципліна виступала базою, вихідна проблема, що формується в межах цієї базової дисципліни, становила завдання, а теоретичний і технічний інструментарій базової дисципліни – знаряддя. Базою означеної інтеграції виступила андрогогіка, мета якої полягає у визначенні цілей навчання дорослої людини, системи цінностей, вимог до типу особистості, яка вдосконалює професійну підготовку. Завданням було всебічне вивчення об'єктивних і суб'єктивних особливостей і характеристик процесу особистісно-професійної підготовки. Такі дані постачає педагогічна антропологія. Теоретичний і технічний інструментарій, тобто знаряддя базової дисципліни, забезпечує педагогічна технологія, яка дає відповіді на запитання що пов'язані з методами навчання дорослої людини, формуванням її особистості в соціокультурному й професійному контекстах. Побудова новостворених педагогічних дисциплін (андрогогіки, педагогічної антропології, педагогічної технології) базувалися на модульній розробці щодо їх структури і змісту.

Структура навчальних модулів "Інтегрованого курсу педагогічного мінімуму" будувалася відповідно до таких положень:

- логічне і компактне поєднання навчального матеріалу, який склав основу змістових, технологічних і пізнавально-операційних модулів, розроблених для певного навчального курсу;
- змістові модулі розкривали зміст кожного навчального курсу, кожен із них містив науково обґрунтований навчальний матеріал і систему методичного забезпечення;
- технологічні модулі – це добір різноманітних методів і форм навчання, орієнтованих на оволодіння слухачами основами теоретичних положень певного навчального курсу та практичного їх використання;
- пізнавально-операційні модулі розроблялись відповідно до теоретичних положень окремого навчального курсу [5].

Зазначимо, що модулі дисциплін із навчально-тематичних планів розроблялись з урахуванням положень філософії, що описують зміну норм педагогічної дійсності, теорії, яка описує систему знань, норм і цінностей, технології, що описує засоби реалізації теоретичних знань, творчості як результату професійної діяльності. Модульне структурування навчальних дисциплін дало можливість виокремити групи фундаментальних питань, логічно і компактно їх поєднати з метою запобігання дублювання в єдину адаптовану і відкриту систему професійних знань, норм і цінностей, що становить основу змістового модуля. Кожен змістовий модуль складається з чотирьох компонентів – міні-модулів, які послідовно розроблені відповідно до означених положень. Навчальний модуль, розглядався нами, як відносно самостійна й цілісна частина реального навчально-виховного процесу і поєднував такі складові: змістовий модуль (передбачає теоретичний виклад навчального матеріалу); технологічний (забезпечує його реалізацію через систему лабораторно-практичних занять); пізнавально-операційний (включає систему поточного і підсумкового контролю).

Отже, на основі міждисциплінарного аналізу суміжних дисциплін стало можливим доповнити практико-орієнтовані педагогічні дисципліни новими розробками, теоріями, концепціями та ідеями, які дозволили розширити межі відомих традиційних теоретичних і практичних положень професійної освіти. Вивчення проблеми інформаційної і модульної технології навчання дозволило дійти висновку щодо переорієнтації акцентів навчального процесу з процесу викладання на процес цілеспрямованого учіння, а не на процес викладання. Суміжні наукові дисципліни, які ґрунтуються на положеннях філософії, психології, управління, інформатики, склали основу складених навчальних модулів.

Зазначимо, що професійна підготовка зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ спрямована на розвиток здатності свідомо обирати варіанти професійного навчання, вирішення професійних проблемних ситуацій як прикладного, так і теоретичного характеру, формування готовності отримувати професійні знання в інформаційному просторі й приймати відповідальні рішення щодо шляхів підвищення власної професійного рівня.

Висновки. Таким чином, технологію професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ варто розглядати як сукупність принципів, етапів і рівнів, що визначають підбір, компоновку та порядок використання дидактичного та професійно-педагогічного інструментарію працівниками центрів зайнятості та фахівцями з навчання персоналу підприємств, організацій, установ. Така технологія визначає стратегію, тактику й техніку організації процесу професійно-орієнтованого навчання в професійній підготовці працездатного дорослого населення.

В подальшому вбачаємо вивчення тенденцій розвитку професійної підготовки зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ в умовах компетентнісного підходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Соціальна робота в Україні : [навч. посіб.] / [Зверева І. Д., Безпалько О. В., Харченко С. Я. та ін. ; за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової]. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 356 с.
2. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності : [навчальний посібник] / З. М. Шевців. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 246 с.
3. Янкович О. І. Освітні технології в історії розвитку вищої педагогічної освіти України (1957-2008) : [монографія] / О. І. Янкович. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. – 320 с.
4. Глосарій термінів за технологією освіти. – Париж : ЮНЕСКО, 1989. – 144 с.
5. Волярська О. С. Інноваційні педагогічні технології : [навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації] / О. С. Волярська. – Запоріжжя : А-ПЛЮС, 2012. – 72 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Sotsial'na robota v Ukraini [Social Work in Ukraine] : [navch. posib.] / [Zvereva I. D., Bezpalko O. V., Kharchenko S. Ya. ta in. ; za zag. red. I. D. Zverevoy, G. M. Laktionovoy]. – K. : Tsentr navchal'noyi literatury, 2004. – 356 s.
2. Shevtsiv Z. M. Osnovy sotsial'no-pedagogichnoyi diyal'nosti [Bases of the Social-Pedagogical Activity] : [navchal'nyu posibnyk] / Z. M. Shevtsiv. – K. : Tsentr uchbovoyi literatury, 2012. – 246 s.
3. Yankovych O. I. Osvitni tekhnologiyi v istoriyi rozvytku vyshchoyi pedagogichnoyi osvity Ukraini (1957-2008) [Educational Technologies in the history of development of Higher Pedagogical Education in Ukraine (1957-2008)] : [monografiia] / Oleksandra Yankovych. – Ternopil' : Pidruchnyky i posibnyky, 2008. – 320 s.
4. Glosariy terminiv za tekhnologiyeyu osvity [Glossary of Terms on the Educational Technology]. – Paryzh : YUNESKO, 1989. – 144 s.
5. Volyars'ka O. S. Innovatsiyni pedagogichni tekhnologiyi [Innovative Pedagogical Technologies] : [navchal'no-metodychnyy posibnyk dlya slukhachiv kursiv pidvyshchennya kvalifikatsiyi] / O. S. Volyars'ka. – Zaporizhzhya : A-PLYUS, 2012. – 72 s.

Матеріал надійшов до редакції 26.11. 2014 р.

Волярская Е. С. Особенности разработки технологии профессиональной подготовки зарегистрированных безработных и слушателей учебных подразделений предприятий, организаций и учреждений.

В статье определены принципы, уровни, этапы разработки технологии профессиональной подготовки зарегистрированных безработных и слушателей учебных подразделений предприятий, организаций и учреждений. Представлены составляющие организации и осуществления профессиональной подготовки взрослого трудоспособного населения. Разработан учебный курс для слушателей учебных подразделений, в основе которого лежит модульный принцип построения обучения. Обобщен алгоритм разработки технологии профессиональной подготовки взрослых.

Ключевые слова: зарегистрированные безработные, педагогическая технология, профессиональная подготовка, профессиональное обучение, слушатели учебных подразделений.

Voliarska O. S. Features of the Professional Training Technology Development of Registered Unemployed and Listeners in Training Units of Enterprises, Organizations and Institutions.

The paper determines the features of the professional training technology development of registered unemployed and listeners in training units of enterprises, organizations and institutions. Components of the adult working population's organization and professional training are presented. Algorithms are generalized for creating technologies of the adults' professional training. The problem of the pedagogical technologies creation and implementation in the process of the registered unemployed and listeners' professional training in training units of enterprises, organizations and institutions lies in the facts that: in Ukraine there is no data bank of the availability of methodical developments on this problem; most of the material exists in the form of methodical instructions issued by this very small circulation, and only in those educational establishments where they were created. In registered unemployed and listeners' professional training in training units of enterprises, organizations, institutions technologies of social and pedagogical activities should be used. The structure of any technology in the social and pedagogical work of the organization and professional training of the mentioned categories is determined by the presence of the working population, the scientifically grounded program under which the problem is solved; scientific methods of the educational standard as a precondition for increasing the specialist's professional competence; given algorithm of procedural measures as a system of successive

operations and actions. The pedagogical technology can function at the following levels: the level of general pedagogy; subject and methodical level; local (module) level. Thus, the technology of the registered unemployed and listeners' professional training in training units of enterprises, organizations and institutions should be viewed as a set of principles, stages and levels that determine the selection, the layout and the use of didactic and pedagogical tools for professional employed workers and training experts from enterprises, organizations and institutions. This technology determines the strategy for tactics and techniques of the process-oriented vocational training in the working adults' training. In future we will study the tendencies of the registered unemployed and listeners' professional training development in training units of enterprises, organizations and institutions in the conditions of the competence approach.

Key words: *registered unemployed, pedagogical technology, vocational training, listeners of training units.*